

† Lov og Evangelium

ISSN 2387-5275

NR. 4

APRIL 2017

53. ÅRGANG

Foto: Ingar Gangås

«Til evig tid, Herre, står ditt ord fast i himmelen. Fra slekt til slekt varer din trofasthet.» Sal 119:89-90

Oppbyggelig blad på evangelisk, luthersk grunn

BLADET LOV OG EVANGELIUM

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.
Det er gratis og kommer med 10 nummer i året.
Frivillige gaver kan sendes kasserer i NLL.

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring:

Fredrik Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 901 94 758
E-post: fredrik_heian@hotmail.com

Redaktør: Ingar Gangås, Følstadvegen 135,
7690 Mosvik. Tlf. 901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no

Redaksjonsråd: Per Bergene Holm,
Dag Rune Lid og Ragnar Opstad
Layout: Kristian Mehl Gangås

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenianske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Konrad Fjell, Laskengrenda 44,
3221 Sandefjord. Tlf. 915 10 064
E-post: konrad.fjell@gmail.com

Kasserer: Reidun Asdahl, Fossnesveien 13 B,
3160 Stokke. Tlf. 33 33 89 01 / 995 87 987
E-post: fossnes.kontor@gmail.com

Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL.
Skolen har både halvårig og ettårig kurs.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme arven fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193

Rektor: Per Bergene Holm, Holmveien 20,
3282 Kvelde. Tlf. 995 09 060
E-post: pbholm@online.no

INTERNETT: www.nll.no

De ti bud

Budene gjelder *alle* mennesker. Gud vender seg til det enkelte menneske og sier: *Du* skal og *du* skal ikke! Men som enkeltindivid utgjør vi til sammen et samfunn. Derfor angår også budene hele samfunnet. Uten regler å leve etter, blir det *kaos* eller *anarki* (lovløshet). Salmisten sier: «Til evig tid står all din rettferds lov fast» (Sal 119:160).

Martin Luther skrev den store katekismen i 1529 som en utleggelse av de ti bud, den apostoliske trosbekjennelse, Fadervår, dåpen, nattverden og skriftemålet. Boken skulle være til hjelp for prestenes undervisning. Den lille katekismen ble utgitt samme år for å støtte kristendomsundervisningen i hjemmene.

Kong Christian VI gav i 1736 biskop Erik Pontoppidan i oppdrag å skrive en forklaring til Luthers lille katekisme. Den ble utgitt året etter, under tittelen «Sannhet til gudfryktighet» og innført i Norge og Danmark som obligatorisk lærebok i kristendoms-kunnskap i skolen. Alle konfirmanter måtte pugge boka.

Nå har det vokst fram en ny generasjon uten kjennskap til de ti bud og den kristne tro.

I noen nummer framover vil vi trykke Martin Luthers utleggelse av budene fra den store katekismen. Det første budet sto i L&E nr. 2-2017.

Ingar Gangås

Det andre bud

Av Martin Luther

«Du skal ikke misbruke Herrens, din Guds navn.»

2Mos 20:7a

Liksom det første bud har undervist vårt hjerte og lært oss å tro på Gud, så fører dette budet oss utenfor hjertet og lærer oss munnens og tungens forhold til Gud. Det første bud som går ut og kommer til syne fra hjertet, er ordene. Under det første bud lærte vi å svare på hva det er å ha en gud. På samme måte må du lære å forstå og kunne gjengi meningen av dette og alle de andre budene.

Når man nå spør: Hvordan forstår du det andre bud? Eller hva vil det si å ta Guds navn forfengelig eller misbruke det? Så kan du svare ganske kort: Å misbruke Guds navn er å nevne Gud Herren til bekreftelse av løgn eller annen ugudelighet, uansett hvilken måte det skjer på. Dette budet forbyr altså at en nevner Guds navn når hjertet vet – eller iallfall burde vite – at saken forholder seg an-

nerledes enn det man sier med munnen. Dette hender ofte med dem som sverger i retten, idet den ene parten ofte lyver på den andre. For Guds navn kan ikke misbrukes verre enn til å lyve eller bedra med. Dette er den første og mest nærliggende mening av dette budet.

Av det kan enhver med letthet slå fast når og hvor ofte Guds navn blir misbrukt, selv om det ikke er mulig å oppregne alle misbrukene. Men la oss nevne det hele kort: Misbruk av Guds navn skjer for det første ved verdslig handel, i saker som angår penger, gods eller ære. Ofte hender det da at en sverger og avlegger falsk ed ved Guds navn eller setter sin sjel i pant, enten det nå er offentlig for retten, på torget eller andre steder. Særlig er dette meget alminnelig i ekteskapsaker, når to mennesker går bort og gir hverandre ekteskapsløfte i hemmelighet og siden nekter det ved å sverge.

Men aller mest skjer misbruken i åndelige saker som angår samvit-

Innhold, april 2017

De ti bud. Av Ingar Gangås	side 2
Det andre bud. Av Martin Luther	side 3
Da lovboken ble borte. Av Fredrik Wisløff	side 5
Katekismen. Av Fredrik Wisløff	side 8
Kast ditt brød på vannet. Av Asbjørn Fossli	side 9
Møtekalender.	side 11
Aylatshandelen og Luthers 95 teser. Av Ivar Welle	side 13
Da evangeliet endelig kom. Intervju av Ingar Gangås	side 18
Kontor for «Såmannen» åpnet i Bolivia. Av Ingar Gangås	side 20

tigheten, når falske predikanter står fram og gir ut sitt løgnaktige oppspinn for å være Guds ord.

Alt dette vil bare si at en vil smykke seg med Guds navn og gjøre seg ren og rettferdig med det – enten det nå er i alminnelige verdslige saker eller i høyviktige ting som tro og lære. Blant løgnerne må vi også regne spotterne. Jeg sikter da ikke bare til de grove spotterne, som uten skam eller frykt håner Guds navn. De er forresten kjennelige for alle og enhver, og det er ikke vi, men øvrigheten som skulle ta seg av dem. Men jeg sikter også til dem som offentlig spotter sannheten og Guds ord og gir det djevelen i vold. Dette er det ikke nødvendig å si noe mer om.

La oss nå lære og alltid huske på hvor viktig dette budet er, så vi flittig kan vokte oss for allslags misbruk av det hellige navn. For det er den største synd vi kan gjøre offentlig. Å lyve og bedra er jo i seg selv en stor synd. Men enda større blir den når man vil smykke den og bekrefte den med Guds navn, for å dekke over ondskapen. På den måten blir én løgn til en dobbelt, ja mangedobbelt løgn.

Gud har derfor føyd en alvorlig trussel til dette budet, og den lyder slik: For Herren vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans navn. Det vil si at straffen og hevnen ikke vil utebli. I det første bud hørte vi at han ikke vil la det være uhevnet hvis en vender sitt hjerte fra ham. Like lite vil han tåle at en nevner hans navn for å smykke løgner. Men dette er dessverre et alminnelig onde i verden. Svært få er det som ikke

bruker Guds navn til løgn og ondskap, ja, de er like fåtallige som de som av hjertet forlater seg på Gud alene.

Den som har gjort noe galt, vil gjerne dekke over og smykke synden sin, for at ingen skal få se eller vite om den. En slik vakker dyd har vi alle av naturen. Ingen er så frekk at han vil rose seg for andre av en ondskap han har gjort seg skyldig i. Alle vil gjerne få gjort det i hemmelighet, før noen oppdager det. Hvis en da blir grepet i synd, så må Gud tre til med sitt navn for å gjøre ondskapen from og forvandle skjenselen til ære. Det er verdens alminnelige gang, og denne avskyelighet har brutt seg inn som en syndflod over alle land. Derfor har vi også fått den lønnen som vi søker og fortjener: pest, krig, dyrtid, brann, oversvømmelse, frekke hustruer, barn og tjenestefolk, og all annen elendighet. Hvor skulle ellers all denne elendigheten komme fra? Det er en stor nåde at jorden fremdeles bærer og nærer oss.

Derfor må en framfor alt venne de unge alvorlig til å holde både dette og de andre budene i akt og ære. Når de overtrer dem, må en straks være etter dem med riset. Til alle tider må en framholde og innskjerpe Guds befaling, så de kan oppdras til å lyde budene, ikke bare av frykt for straffen, men også av ærbødighet og ærefrykt for Gud.

Nå forstår du hva det er å misbruke Guds navn. Det er altså, for å si det kort, enten å bruke det til å bekrefte løgn og gi noe ut for det det ikke er – under Guds navn – eller til å banne, sverge og gjøre trolldom. Det er med andre ord å bruke det til å gjøre noe ondt.

Da lovboken ble borte

Av Fredrik Wisløff

Det fatale hendte en gang i Israels historie at lovboken ble borte (2Kong 22; 2Krøn 34). Det skjedde underlig nok i selve templet. Ikke ble den stjålet og ikke ødelagt av brann. Den ble simpelthen somlet bort. Man hadde ikke lenger bruk for den, ikke ble den lest og ikke ble folket undervist i den. Den forsvant ganske stille og ingen spurte etter den. Man merket ikke engang at den var borte. Imens snek fremmed gudsdyrkelse seg inn.

Da kom den åtteårige Josias på tronen. 16 år gammel begynte han å søke Israels Gud – da han var 24 tok han fatt på å restaurere templet som var ved å forfalle.

Da skjer det en dag at man overraskende kommer over en bok, og boken viser seg å være selve lovboken. Da kongen får lese den, brister

han i gråt. Det som står i lovboken forferder ham. Han får se hvor langt folket hadde veket fra Herrens veger og at Herrens vrede hvilte over dem.

Er vi i ferd med å miste lovboken, glemme den og somle den bort? Lite har vi bruk for den og lite blir det undervist i den. Vel holdes gudstjenester og møter som før. Og det prekes – dels aktuelt og friskt – men ofte om ting som ikke hører hjemme i Guds hus og intet har med lov og evangelium å gjøre. Andre forkynner evangeliet, og understreker det uforskyldte til overmål. Folk fatter det bare ikke, for de har ikke bruk for det. Guds lov er blitt fortiet, derfor har de heller ikke bruk for evangeliet.

*Utdrag fra «De ti bud»,
Luther forlag, 1978*

Du må dessuten også vite hvordan en bruker Guds navn på den rette måten. Når Gud sier: Du skal ikke misbruke Guds navn, da gir han også uttrykk for at en skal bruke det rett. Han har jo åpenbart det og gitt oss det nettopp i den hensikt at vi skal bruke det og få nytte av det. Her er det altså forbudt å bruke det hellige navn til løgn eller annen ugudelighet. Derfor er det en selvfølge at det på den annen side er befalt å bruke det til sannhet og alt annet godt. Det gjelder for eksempel når en sverger sant, i de tilfelle det er nødvendig og blir krevd.

Slik er det også når en lærer det som er rett, når en påkaller Guds navn i nøden, når en priser og takker ham i lykken osv. Alt dette er uttrykt i noen få ord og befalt i Salme 50:15: «Kall på meg på nødens dag; så vil jeg utfri deg, og du skal prise meg». Det er på den måten en bruker Guds navn i sannhet og til velsignelse, og da blir hans navn helliget, som vi ber om i Fadervår.

Dette er altså forklaringen på hele dette budet. Når en forstår det på den måten, er det lett å svare på det spørsmålet som har plaget mange lærere: Hvorfor

er det i evangeliet forbudt å sverge, da både Kristus, Paulus og andre hellige ofte har sverget? Meningen er i korthet følgende: En skal ikke sverge på det onde, det vil si, på løgn, eller når det er unødvendig eller unyttig. Derimot skal en sverge når det tjener til det gode eller nestens forbedring. For det er en riktig og god gjerning. Ved det blir Gud prist, rett og sannhet blir bekreftet, løgn blir gjendrevet, folk blir tilfredsstilt, lydig-
het blir utvist og trette blir bilagt. For da trer Gud selv imellom og skiller mellom rett og urett, mellom ondt og godt. Hvis den ene parten avlegger falsk ed, så har han den dommen over seg at han ikke skal unngå straffen. Og selv om det går godt en lang stund, så skal likevel ikke noe lykkes for ham. Alt det han vinner ved sin falske ed, skal forsvinne mellom hendene på ham, og han skal aldri få nyte det med glede. Jeg har sett flere eksempler på slike som har brutt sitt ekteskapsløfte, at de siden ikke har hatt noen glad dag eller stund. De har falt i den største elendighet og er blitt ødelagt både på legeme, sjel og gods.

Jeg vil gjenta denne formaning enda en gang: Begynn i tide med advarsel og formaning, med tuktt og straff for å få vendt barna til å ta seg i vare for løgn, og særlig for å bruke Guds navn til å bekrefte den med. Hvis en lar dem få den vanen, vil det sannelig ikke komme noe godt ut av det. Det ligger jo klart for våre øyne, at verden er verre enn den noen gang har vært. Orden, lover, lydigheit og troskap er forsvunnet. I stedet er det kommet frekke, ustyrlige mennesker, som det

ikke nytter å undervise eller refse. Alt dette er Guds vrede og straff for en slik gjenstridig forakt for det annet bud.

På den annen side skal en også tilskynde dem til å ære Guds navn og alltid bruke det når det er noe som tilstøter dem. Å rope til Gud om trøst, og vente all trøst av ham, det er den rette måten å ære Guds navn på. Som før nevnt må hjertet først gi Gud æren ved troen, deretter munnen ved bekjennelsen.

Dette er en salig og nyttig vane og et kraftig vern mot djevelen. For han er alltid omkring oss og lurar på hvordan han kan føre oss i synd og skam, elendighet og nød. Men han tåler ikke å høre at man av hjertet nevner og påkaller Guds navn. Der hvor det skjer, holder han seg ikke lenge. Ja, det ville nok møte oss mye skrekkelig og grusomt hvis ikke Gud oppholdt oss ved å la oss få påkalle hans navn. Mange ganger har jeg selv forsøkt og erfart at en plutselig, stor ulykke har vendt seg og gått over når jeg har ropt på ham. For å plage djevelen, sier jeg, skulle vi alltid føre det hellige navn i munnen, for at han ikke kan få gjort noen skade – hvor gjerne han enn ville.

I den samme hensikt skal man også venne seg til å overlate seg hver dag til Gud med sjel og legeme, hustru, barn, tjenere og alt hva man har, mot all nød som kan møte oss. Av den grunn er også bønner før og etter maten og morgen- og aftenbønner kommet i bruk. Like ens bør en venne barna til å gjøre korsets tegn når de ser eller hører noe forferdelig og skrekkelig, og si: Bevar oss, Herre Gud! Hjelp oss, kjære Herre Kristus!

eller lignende. På den annen side skal barna også læres til å si: Gud være lovet og takket! Det har Gud gitt meg! eller lignende, når de uventet får noe godt, hvor lite det enn er. Før lærte man jo barna til å faste og be til St. Nikolaus eller andre helgener. Men det andre ville være mer behagelig og kjært for Gud enn noe klosterliv eller munkehellighet.

På barnlig måte, og som en lek, kunne en slik oppdra barna i guds frykt og ærbarhet, så det første og annet bud stadig kunne bli overholdt. Da kunne noe godt spire fram og vokse opp og bære frukt, for da ville det vokse opp folk som hele landet kunne ha glede av. Det ville også være den rette måten å oppdra barn på, når en kunne få bøyd deres sinn med lyst og med det gode. For det man skal frambringe bare med ris og slag, det kommer det sjelden noe virkelig godt ut av. Og selv om en kan drive det ganske langt, så blir de likevel ikke snille lenger enn riset henger over hodet på dem.

Men når det går med det gode, slår det rot i hjertet. Da frykter de mer for Gud enn for riset og kjeppen. Dette har jeg sagt så enfoldig til de unge, for at det engang kan trenge inn i dem. Siden vi preker for barn, må vi jo også tale barnespråk med dem. Vi har altså advart mot å misbruke Guds navn, og lært den rette måten å bruke det på. Denne består altså ikke bare i ord, men i liv og gjerning. Vi skulle nå ha lært at Gud finner behag i at vi bruker hans navn rett, og at han vil belønne det lik-så rikelig som han vil straffe det hårdt hvis vi misbruker hans navn.

«Den store katekisme»

Kjenner du noen

som vil ha glede av å motta «Lov og Evangelium»? Bladet er gratis og kommer med 10 nummer i året.

Hensikten med det er først og fremst oppbyggelig, det vil si at vi gjerne vil dele Guds ord med våre lesere. Det er mange ord og mye informasjon i vår tid, men liten plass for og lite stillhet til det som betyr mest: å høre og lese Guds ord til frelse!

Det er med stor sorg vi ser på den stadig økende verdsliggjøring og ugudelighet i vårt kjære fedreland!

Dersom du vil gi bladet til noen du kjenner, send navn og adresse til ekspedisjonen:

Lov og Evangelium
v/Fredrik Heian,
Elvedalsveien 175,
3158 Andebu,
på sms: 901 94 758
eller e-post:
fredrik_heian@hotmail.com

Så vil han sende disse personene et nummer av bladet, med vedlagt brev og spørsmål om de ønsker å bli abonnenter. Vi har inngått svarsendingsavtale med Posten som gjør at de som ikke vil motta bladet videre, kan returnere svarbrevet, uten at det koster dem noe.

Katekismen

Av Fredrik Wisløff

Ordet katekisme betyr *barnelærdom*. Gjennom mange slektledd har alle skolebarn og konfirmanter måttet lære budene utenat og likeså Luthers forklaring. Vel har det for mange vært et pugg og et slit, men så har de også kunnet gå ut i livet med kunnskapen om hva det er som er Guds hellige vilje.

De store folkevekkelsene fra siste halvdel av 1800-tallet og ut i 1900-tallet ville vært utenkelige om ikke folk hadde hatt kjennskap til de grunnleggende sannheter i den kristne tro. Gjennom vekkelser har disse kunnskaper ført fram til levende tro. Uten loven får en heller ikke bruk for evangeliet.

Om katekismen hørte med til barnelærdommen, ble man i voksen alder langt fra ferdig med den. Hvem kan vel noen gang bli ferdig med Guds bud?

Selv Martin Luther med sitt dype tankevell, som alle senere slekter har øst av, sier om seg selv at han er «en katekisme-elev så lenge han lever».

«Hver dag staver jeg på de ti bud», sier han. «Jeg må nok fortsette å være barn og en lærling i katekismen, og det blir jeg også gjerne».

Hvilken stilling har da barnelærdommen her hos oss i dag? Dess-

verre må vi nok erkjenne at mye har forandret seg fra tidligere tider. Mange skolebarn og konfirmanter kjenner lite til budene, enn si Luthers forklaring. De voksne har glemt det lille de før har lært. Og enkelte troende kjenner seg hevet over budene med deres krav.

I våre dager gjelder det som aldri før at vi må vende tilbake til de ti bud. Budene må *læres*, for så gjennom hele livet å *etterleves*. Mister vi budene, mister vi også evangeliet.

Luthers lille katekisme har vært den lutherske kirkens Magna Charta, det store frihetsdokument. I snart 500 år har den vært kirkens lærebok i etikk og troslære. Ingen bok – bortsett fra Bibelen – har betydd så mye religiøst og etisk i de lutherske land som katekismen.

Luther sier: «Katekismen inneholder det som enhver kristen nødvendigvis skal vite. Den som ikke vet dette, skulle ikke regnes som en kristen og ikke ha del i noe sakrament, likesom man forkaster en håndverker som ikke kjenner rett og skikk i sitt håndverk».

*Utdrag fra «De ti bud»,
Luther Forlag, Oslo 1978*

Kast ditt brød på vannet

Av Asbjørn Fossli

«Kast ditt brød på vannet, for i tidens løp skal du finne det igjen. Del ut til sju, ja til åtte. For du vet ikke hvilken ulykke som kan hende på jorden. Når skyene blir fulle av regn, tømmer de det ut over jorden. Som treet faller, slik blir det liggende, enten det er mot sør eller mot nord. Den som stadig akter på vinden, kommer ikke til å så, og den som stadig ser på skyene, kommer ikke til å høste. Like lite som du vet hva vei vinden farer, eller hvordan benene bli dannet i mors liv, like lite vet du hva Gud vil gjøre, han som gjør det alt sammen. Så ut sæd om morgenen og la ikke hånden hvile når det lir mot kveld. For du vet ikke hva som vil lykkes, det ene eller det andre, eller om begge deler er gode».

Pred 11:1-6

Her leser vi om arbeidet i Guds rike. Det står om brød som skal kastes ut på vannet og deles ut. Videre står det om å så og høste.

Brødet og såkornet det er tale om må være Guds ord, og vannet må være menneskene – det store folkehavet.

I den sammenheng må vi sitere fra Hans Erik Nissens andaktsbok «Ett er nødvendig». Han skriver i andakten for 27. januar: «Men det er stadig for lite for Jesus å frelse dem som allerede er nådd. Hans frelse skal nå til verdens ende. Slik er det ingen tvil om hva som er Herrens vilje og mål. Spørsmålet er

om det som er for lite for Jesus, også er for lite for deg? Har du slått deg til ro med at evangeliet har nådd oss, eller er det ditt livs mål at frelsen skal nå til jordens ender? Det som er for lite for Jesus, må også være det for oss. Vi kan ikke være tilfreds med at vi selv og noen av våre er på den rette siden av grensen for Guds rike. Vi må videre ut med evangeliet. (...) For mer enn 1000 år siden var det noen som ikke kunne slå seg til ro med at vi levde i heden-skapets mørke – uten Gud og uten håp i verden. Det ble redningen vår (...). I dag kaller og sender Herren oss. Vi kan ikke holde oss i ro når hedninger går fortapt. Gud lar oss ikke være fornøyd med det som inntil nå er oppnådd. Det er for lite».

Ja, vi kan sannelig spørre om hva som bor i hjertene våre. «Når skyene blir fulle av regn, tømmer de det utover jorden». Og i Matteusevangeliet (12:34) sier Jesus: «Det hjertet flyter over av, det taler munnen».

Hva flyter hjertet over av? Hva vitner våre ord om? Vitner de om at vi har vårt hjemland i himmelen, eller vitner de om at vi har vårt liv i denne verden?

Hva er det vi snakker om sammen med andre troende? Bygger vår tale opp eller river den ned? Hva er det vi sår hos hverandre? Er det splittelse, mistillit og uvennskap, eller tar vi alt i beste mening slik at vi kappes om å hedre hverandre? Er vi preget av Kristi

sinnelag, eller er det vår onde natur som styrer oss?

I Matteusevangeliet (12:35-37) sier Jesus: «Et godt menneske bærer fram gode ting fra sitt gode forråd, og et ondt menneske bærer fram onde ting fra sitt onde forråd. Men det sier jeg dere: Hvert unyttig ord som menneskene sier, skal de gjøre regnskap for på dommens dag. For etter dine ord skal du bli kjent rettferdig, og etter dine ord skal du bli fordømt».

Hvordan er det brødet vi kaster på vannet, om vi skal bli i tekstens bilde? Er det livgivende næring eller er det luft og tomhet? Er det slik med oss som Lina Sandell beskriver det i sangen på nummer 489 i Sangboken: «Du talar om ver, du talar om vind, du talar om rosor på ungdommens kinn. Kvi talar du ikkje om Jesus?»

Kan det være noe i spørsmålet som en eldre mann stilte en gang: «Er det ingen som har noe godt å si om Jesus?» Det mangler ikke på «de rette mening-er». Vi kan godt uttale oss om både det ene og det andre, men er *Jesus* vårt liv? Er han vårt eneste håp og redning? Da vil vi ikke bare få *noe* godt å si om Jesus, for da er han vårt *alt*.

Og da får det bare være at det lille vi har er som smuler på havet. For da har vi fått noe å vitne om. Ikke slik at du fikk sagt det slik du ville. Og kanskje har du heller ikke så stor tro på at noen har bruk for ditt enkle vitnesbyrd. Alle andre har jo sagt det så mye klarere og bedre.

Men vi leste i det første verset: «Kast ditt brød på vannet...» Det står:

ditt brød. Det lille lyset *du* har fått del i, skal du få dele med din neste. Først og fremst har du fått Jesus. Og det er ikke lite. Har du fått Jesus, har du fått alt. Tenk det, du som knapt nok kan avlegge et enkelt vitnesbyrd om Jesus, du har fått del i hans rettferdighet, hans hellighet, hans fullkommenhet – ja, du er blitt Kristi medarving. Ikke fordi du har fått det til, men fordi Jesus har fått det til. Ja, Jesus har oppfylt hele Guds lov med et fullkomment hjerte – som deg og som meg. Når du får se inn i evangeliet blir du liten. For da må du sanne ordene i 1Joh 4:10: «I dette er kjærligheten, ikke at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder».

Ja, det er sant som Lina Sandell sier i sangen på 251, vers 7: «Visst har eg lite elska og lite ottast deg, og enno er min kjærleik høgst elendig. Men du har ikkje grunna mitt barnekår på den – då hadde eg gått under, men sjå, eg lever enn! Eg einast av din frie nåde lever».

Guds nåde har bare én grunn, og det er hans Sønnens blod, som renser fra all synd. Men vi blir ikke bare *frelst* av nåde, Guds rike er et nåderike også når det gjelder *tjenesten*. Det har vi så altfor lett for å glemme, ikke minst når vi skal tale, åpne et møte eller avlegge et vitnesbyrd. Da blir det ofte som det står i det fjerde verset i teksten fra Predikeren (11): «Den som stadig akter på vinden, kommer ikke til å så, og den som stadig ser på skyene, kommer ikke til å høste». Vi ser på alt rundt

Møtekalender

April

16.-17.	Randaberg <i>Per Bergene Holm</i>
28-30.	Nybro (S) <i>Reidar Thorbjørnsen</i>
30.	Mosvik <i>Paul Bergene Holm</i>

Mai

5.-7.	Trondheim <i>Ingar Gangås</i>
9.-14.	Bangsund <i>Gunnar Nilsson</i>
10.-14.	Gyland <i>Sighjorn Agnalt</i>
13.-14.	Askim <i>Rami Seppälä</i>
14.	Fossnes (konfirmasjon) <i>Lars Fossdal</i>
14.	Årnes <i>Per Bergene Holm</i>
14.	Randaberg <i>John Peder Samdal</i>

15.	Fredrikstad (Ordet og Israel) <i>Per Bergene Holm</i>
17.	Mosvik <i>Bjørn Valde</i>
24.-26.	Soknedal <i>Ingar Gangås</i>
25.	Randaberg <i>Lars Fossdal</i>
25.-28.	Nybro <i>Per Bergene Holm</i>
28.	Mosvik <i>Odd Eivind Høyvik</i>

Pinsemøter (juni)

3.-5.	Steinsdalen <i>Olav Rørtveit</i>
3.-5.	Langli <i>Curt Westman</i>
3.-5.	Mosvik <i>Rami Seppälä</i>
4.-5.	Skjæveland <i>Gunnar Nilsson,</i> <i>Lars Fossdal</i>

oss, og ikke minst det som er i oss. Vi har ikke noe, vi er ikke verdige, vi kjenner på falskhet og hykleri. Så blir det ord som kunne vært med på å berge vår neste usagt.

Midt i alt som vil stoppe vitnesbyr- det, må vi gi akt på det som sies oss videre i teksten (vers 5-6): «Like lite som du vet hva vei vinden farer, eller hvordan benene blir dannet i mors liv,

like lite vet du hva Gud vil gjøre, han som gjør det alt sammen. Så ut din sæd om morgenen, og la ikke hånden hvile når det lir mot kveld. For du vet ikke hva som vil lykkes, det ene el- ler det andre, eller om begge deler er gode».

Vi leste i slutten av vers 5: «Like lite vet du hva Gud vil gjøre, han som gjør det alt sammen». Det kommer

altså ikke an på deg og at du får sagt det slik du ville. Nei, alt avhenger av Gud, «han som gjør det alt sammen». Og vi kjenner ikke Guds plan. Vi kjenner ikke hans tanker. Men noe vet vi: Han er den «som vil at alle mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse» (1Tim 2:4). Når du er med på å vitne om Jesus, da er du med på å muliggjøre Guds vilje. Og det gjelder enten det er på et møte eller på tomannshånd.

Vi må også ta med det som står hos profeten Jesaja (55:10-11+13): «Ja, likesom regnet og snøen faller ned fra himmelen og ikke vender tilbake dit, men vanner jorden og får den til å gro, så den gir såkorn til såmannen og brød til den som eter, slik skal mitt ord være, det som går ut av min munn. Det skal ikke vende tomt tilbake til meg, men det skal gjøre det jeg vil, og ha framgang med alt som jeg sender det til. (...) I stedet for tornebusker skal det vokse opp sypresser, i stedet for nesler skal det vokse opp myrter. Det skal være til et navn for Herren, til et evig tegn som ikke skal bli utslettet».

Når vi sår korn eller setter poteter, hvem er det som får det til å gro? Er det ikke Gud, som sender sol og regn? Vi kan så, men ikke få det til å vokse. Vi kan gjødsle og vanne, men det er Gud alene som gir vekst. Slik er det også når vi taler, holder en andakt eller har en åpning eller et vitnesbyrd. Det er Gud som gir vekst. Kraften ligger heller ikke i at vi får sagt det slik vi gjerne ville. Nei, vi leste: «Slik skal mitt ord være, det som går ut av min

mun. Det skal ikke vende tomt tilbake til meg, men det skal gjøre det jeg vil og ha framgang med alt som jeg sender det til» (Jes 55:11).

Det er Gud som bestemmer hvordan Ordet skal virke, ikke vi. Det skal gjøre det han vil. Og når det står at *han* vil at alle mennesker skal bli frelst, da skal vi med frimodighet be om at Ordet må virke til frelse. Det sto jo også i Jes 55:13 hvordan Guds ord virker: Tornebusker erstattes med sypresser og nesler med myrter. Forbannelse erstattes av velsignelse. Det skulle gi oss frimodighet, enten vi står på en talerstol eller om det er så vidt vi klarer å få fram noen få og enkle setninger om den frelse som holder for oss, midt i vår ufullkommenhet.

For det er nettopp *det* som er evangeliet: Det som Jesus har gjort, det holder for dem som mangler alt. Det er mitt eneste håp og redning. Da blir jeg ikke så stor i meg selv, men jeg får en stor frelser. Jeg får en frelser som er så stor at han er i stand til å frelse meg.

Nettopp dette er det du skal få dele med andre. Så får det bare være at det kan virke som om du taler for døve ører. Mange av dem du ønsker å vinne for himmelen vil ikke høre. Da må du huske: «Det skal ikke vende tomt tilbake».

Derfor må vi konkludere med det som står i det første verset i teksten: «Kast ditt brød på vannet, for i tidens løp skal du finne det igjen».

Avlatshandelen og Luthers 95 teser

Av Ivar Welle

Etter den romerske lære skal den troende kristne bekjenne sine synder for presten, og så får han syndsforlatelse. Hvis det gjelder særlig grove synder, må han gå til biskopen. Ved siden av syndsforlatelsen ble det vanlig at presten kunne pålegge synderen kirkestraff, f. eks. å be en rekke bønner, faste en lengre tid, reise på valfart til en helgen e. l. Men i stedet for denne kirkestraffen kunne synderen betale en større eller mindre sum til et godt formål. Det ble kalt avlat. Ved å utføre den gode gjerning eller ved å betale, blir synderens tid i skjærsilden forkortet. Kirken lærte nemlig at onde mennesker etter døden kommer til helvete, og i middelalderen var man ikke i tvil om at dit kom de aller fleste. De gode, troende menneskene kommer ikke direkte til himmelen, det gjør bare kirkens helgener. De gode farer til skjærsilden, hvor de pines og renses inntil de har gjort fyldest og er straffet tilstrekkelig for sine overtredelser. Nå kan sjelens pine i skjærsilden formildes eller forkortes på forskjellige måter, spesielt ved at man leser messer for de døde, gjør gode gjerninger til fordel for dem, eller erverver avlat til deres beste.

Avlatshandelen ble en mektig inntektskilde for pavene i middelalderen. Men det viste seg at jo mer penger det strømmet til Rom, desto mer trengte paven. Det var uendelig hva han gav til slott, kirkebygninger,

overdådig liv for seg selv, sine medhustruer og sine ødsle slektninger, for ikke å tale om det han trengte til krig mot forskjellige kristne fyrster.

I året 1517 begynte erkebiskop Albrecht av Mainz å selge avlat i Tyskland. Hans generalagent var en dominikaner ved navn Johan Tetzel. Det ble offentlig sagt at inntekten av salget skulle gå til bygging av den nye Peterskirken i Rom, og det var det folk trodde. Siden fikk man vite at saken ikke var fullt så enkel. Erkebiskop Albrecht, en ung prins av huset Hohenzollern, var blitt utnevnt til tre bispedømmer i Tyskland. Dette stred mot kirkeloven, men han hadde kjøpt pavens samtykke for en sum som tilsvarer mange millioner etter nåtidens pengeverdi. Dette kunne han ikke betale, men i hemmelighet fikk han ordnet det slik med paven at bortimot halvparten av avlatspengene skulle dekke denne avgiften. Paven kunne imidlertid ikke vente, derfor gikk han til Fuggers bank i Augsburg, som forskutterte alle pengene mot sikkerhet i avlatshandelen og rett til å kontrollere den. For paven, erkebiskopen og bankmannen var avlatsbrevene god valuta. Kjøperne måtte også antas å få full verdi for dem, når de presenterte dem i skjærsilden.

Tetzel var hverken bedre eller verre enn de andre avlats-kremmerne. Han reklamerte sin forretning på best mulig måte. Han kom med faner og musikk,

reiste sitt røde kors i kirken og ropte ut sine varer med stor veltalenhet. Han mente at avlatskorset var like kraftig som korset på Golgata, og at han selv hadde hjulpet flere med sin avlat enn Peter og Paulus hadde gjort med sine prekener. Han gjentok ofte avlathandlernes kjente vers:

*Når pengene i kisten klinger,
straks sjelen av skjærsilden springer.*

Martin Luther ble dypt opprørt over denne trafikken, og hans forargelse steg da han i skriftestolen møtte syndere som kom med sine avlatsbrev og krevde syndsforlatelse sånn uten videre på grunnlag av dem.

Luthers 95 teser

På kvelden den 31. oktober i 1517 slo Luther opp på den nordlige døren i Wittenbergs slottskirke en latinsk innbydelse til disputas om 95 setninger om avlaten. Tallet var valgt etter de 95 setninger i biskop Albrecht instruks til Tetzel.

Lite ante Luther at de hammerslagene som naglet fast oppslaget på kirkedøren, slo ned kirkens fengselsmur, og at de derfor skal gi gjenklang så lenge evangeliet lever i verden. Men slik ble det. Fra den dagen regnes med rette reformasjonen og den nye tids begynnelse.

Setningene ble holdt i en meget rimelig form. De er ikke direkte rettet hverken mot paven eller romerkirken. De strir bare mot misbruk av avlaten, og denne misbruk var ikke fastslått

som kirkelære ennå, slik som den ble seinere. Men i virkeligheten rammet de pavekirken på dens to ømmeste punkter. Det første var pengepungen. Setning 50 sier: «Man skal lære de kristne at hvis paven kjente avlatskremmernes utsigelser ville han heller at St. Peterskirken ble brent til aske enn at den skulle bygges opp av hans fårs hud og kjøtt og ben». Dette var jo meget elskverdig overfor paven, men det var ubetinget skadelig for de pavelige inntekter.

Det andre punktet var selve hovedsaken, her falt øksen mot treets hovedstamme. For tesene forutsetter helt igjennom at frelsen bare vinnes ved omvendelse og tro, ikke ved lovgjeringer. Følgende teser viser dette:

1. «Når vår herre og mester Jesus Kristus sier: Gjør bot osv., vil han at de troendes hele liv på jorden skal være en bot.»
2. «Ordet bot hverken kan eller skal forstås om botens sakrament eller om skriftemål eller at presteembetet kan oppfylle de krav som stilles.»
36. «Enhver kristen som oppriktig angir sine synder, eier full befrielse fra straff og skyld også uten avlatsbrev.»
37. «Hver sann kristen, levende eller død, har ved Guds nåde del i alle Kristi og kirkens åndelige gaver.»
62. «Kirkens sanne skatt er det hellige evangelium om Guds herlighet og nåde.»
95. «Man skal formane de kristne til å streve etter å følge Kristus gjennom kors og død og helvete. Slik skal de

“
Lite ante Luther at de ham-
merslagene som naglet fast
oppslaget på kirkedøren, slo
ned kirkens fengselsmur, og
at de derfor skal gi gjenklang
så lenge evangeliet lever i
verden. Men slik ble det. Fra
den dagen regnes med rette
reformasjonen og den nye
tids begynnelse.
”

heller gå inn i himmelen gjennom sorg
og bedrøvelse enn forlate seg på en
falsk fred.»

Setningene var skrevet på latin,
men de ble nok oversatt mange ganger
allerede denne Allehelgens-kvelden,
mens folket trengte seg om kirkedøren
i Wittenberg. Noen fikk dem utgitt
på trykk, og på utrolig kort tid bredte
det seg over hele Tyskland, ja helt hit
til Norden løp de som ild i tørt gress.
Mange heftet seg vel mest ved deres an-
grep på pavens pengepung og italiener-
nes utsugelse av Tyskland. Men det var
nok også mange som med begjærighet
grep om ordet om den frie og hele ad-
gang til Guds nåde.

Anklage om kjetteri

Den som led først ved Luthers opp-
treden var Albrecht av Mainz. Han
meldte straks Luther for paven. Tetzels

medbrødre, dominikanerne, som alltid
hadde et horn i siden til Luthers orden,
augustinerne, slo følge, i det de formelt
anklaget Luther for kjetteri. Men paven
måtte opptre med atskillig forsiktighet
av hensyn til stemningen i Tyskland
og for ikke å støte kurfyrst Fredrik.
Paven og hans hoff anså i begynnelsen
det hele ikke som noen stor affære. De
hadde så mye annet å tenke på. Det
var stridigheter mellom de fornemme
slektene i Rom, bygninger som skulle
oppføres, kunstnere som skulle hylles,
og så var det festene og de uendelige
jaktpartiene i Roms omegn. «Broder
Martin har et godt hode», skal en av
kardinalene ha sagt, «men vi bryr oss
ikke om slik munkekrangling».

Allikevel gav paven sin legat, kar-
dinal Kajetan, befaling om å la Luther
fengsle. Men da kardinalen følte stem-
ningen i Tyskland, torde han ikke å ut-
føre påbudet. Han lot seg nøye med å
stevne Luther inn til en samtale i Augs-
burg. Det skjedde i 1518. Luther hadde
fått «fritt leide» av kurfyrsten.

Om dette forteller Luther selv: « På
vegen dit var min stadige tanke: 'Nå
må du dø'. For mine øyne så jeg det
bålet som jeg skulle brennes på, og ofte
sa jeg til meg selv: 'Å for en skam jeg
vil bringe over far og mor!'. Kardi-
nalen spottet meg med stort overmot.
Han ville tvinge meg til å tilbakekalle.
Men de seks bokstavene «revoca» (til-
bakekall), kunne jeg ikke få inn i hodet.
Gang på gang lå jeg på kne for ham og
bad om barmhjertighet. Men han ropte
alltid imot meg: «revoca».

Kajetan følte seg forresten uhyggelig

til mote overfor Luthers åndsmakt. «Dette villdyret har dype øyne og forunderlige tanker i hodet», sa han. Luther fornektet pavens ufeilbarlighet i tros-saker, ellers gikk ikke Luther lenger enn til å appellere til et alminnelig kirkemøte. Han kunne derfor fremdeles mene at han var en god katolikk, pavens ufeilbarlighet ble nemlig ikke slått fast som kirkelære før i året 1870. Forhandlingene endte med at Luther flyktet fra Augsburg en mørk natt.

Tross sine fienders raseri, var Luther fremdeles på frifot, og fienden måtte nøye seg med ordets våpen. Hans utrettelige motstander, dominikaneren, dr. Eck, mente å kunne knuse ham ved en stor disputas i Leipzig. Den ble holdt i 1519. En mektig forsamling fra to universiteter fylte den store salen i borgen Pleissburg, hvor striden skulle stå. Landsherren, hertug Georg av Sachsen, Luthers verste fiende, var selv til stede. Eck disputerte med Luther i hele fem dager til ende. Til slutt fikk Eck påvist at Luther på flere punkter hadde samme mening som engelskmannen Wicliff og bømeren Huss, og disse var fordømt av et konsil, det vil si et alminnelig kirkemøte. Luther svarte at konsilet hadde tatt feil, og at det ikke finnes noen annen grunnvoll for kirkens lære enn Den Hellige Skrift. Det gikk som et støt gjennom alle tilhørerne. Hertug Georg satte armene i siden og brølte ut: «For en slem syke!» Han kunne ha grunn til å rope, for dette var en skjebnестund for pavekirken. Eck erklærte øyeblikkelig at når Luther ikke bøyd seg for

kirkemøtene, da var han som en hedning og en toller (Mat 18:17).

Luther skrev flere bøker

Tesene og den påfølgende striden åpnet slusene i Luthers ånd. Tankene som måtte følge av hans grunnsyn strømmet nå fram som en elv om våren, og han ledet dem ut i taler og skrifter som nådde alle klasser av folket. Før 1517 hadde han ikke utgitt så mye på trykk, men etter dette året ble han den mest produktive forfatter som Tyskland noen gang har hatt.

Av den lange rekken med bøker kan nevnes: «Til den kristne adel i Tyskland», Kirkens babyloniske fangenskap» og «Kristen frihet». Luther viser at staten er innstiftet av Gud og har sin gjerning uavhengig av kirken. I kirkelige spørsmål har staten bare én oppgave, nemlig å sørge for at evangeliet ikke undertrykkes. Overfor staten har kirken bare én oppgave, nemlig å rettlede den ved Guds ord. Senere fikk Luther anledning til å utdype disse grunnleggende tankene nøyere.

Størst oppsikt vakte skriftet om kirkens babyloniske fangenskap, for i det gikk Luther løs på selve den katolske troslære. Han viser at romerkirkens lære om sju sakramenter ikke har sin grunn i Skriften. «Hele den romerske sakramentslære er vrang. Den går ut på at sakramentene virker ved prestenes magiske makt, men Skriften lærer at Ord og sakrament frelser ved troen alene.

Boken om den kristnes frihet ble skrevet i 1520. Boken begynner med

to setninger: «Den kristne er herre over alle ting og ingen manns tjener. Den kristne er bundet under alle ting og er enhver manns tjener og trell». Og den slutter slik: «En kristen lever ikke i seg selv, men i Kristus og i sin neste. I Kristus lever han ved troen, i sin neste ved kjærligheten. Ved troen stiger han opp over seg selv og inn i Gud. Ut av Gud stiger han atter ned under seg selv ved kjærligheten. Allikevel blir han alltid værende i Gud og hans kjærlighet. Som Kristus sier: 'Dere skal se himmelen åpnet og Guds engler stige opp og stige ned over Menneskesønnen'» (Joh 1:52).

Nå var det som en vårløsning i Tyskland og langt utenfor landets grenser. De tyske adelsmenn hilste Luther som en fører i kampen mot den romerske undertrykkelse. Bøndene og folkets brede lag var glade for hans djerve tale mot deres geistlige og verdslige plageånd. Det kan nok være at flertallet i alle stender ikke hadde klart syn for den religiøse kjerne i Luthers verk, skjønt det var også mange som av hjertet sluttet seg til hans evangeliske forkynnelse. I det hele ble Luther i årene 1517-21 av mange oppfattet som Tysklands store helt, men det var ingen av fyrstene som stilte seg på hans side.

*Fra «Luthers liv og Luthers tro»,
Lunde forlag, Bergen 1946*

Forts. i neste nr. om det som
skjedde på kirkemøtet i Worms

Om å bli gammel

*Den gamle hinker i vei
med stokken –
det blir litt tungt nå
å følge flokken.
En stein ved veien står laglig til –
han sitter ned og må ta en hvil.*

*Og Besta sitter i gyngestolen
med salmeboken
og søndagskjolen.
Bak henne ligger de travle dager
med mange minner –
og sår som gnager:
ugjort og gjort,
er den tunge børen.
Snart siste høytiden står for døren.*

*Dog, siste ordet er ikke sagt:
En Kongeveg er til Landet lagt,
der lyset flommer og solen skinner
og ingen gjemmer
på vonde minner.
Der natten aldri lar skygger falle.
Det Himmellandet, det er for alle.*

*Så er det håp for ho Bestemor,
som snart skal flytte
fra denne jord.
Alt som ble gjort som vi ikke skulle,
alt som vi skulle, men ikke rakk,
har Jesus ordnet.
Han skal ha takk!*

Tilsendt fra Kristine Sortland (94).
De tre første versene står i boken
«Jordnært».
Siste verset har hun tilføyd nå.

Da evangeliet endelig kom

Intervju ved Ingar Gangås

«Reaksjonen hos min far var at han kastet seg rett ned på jordgulvet. Han strakte begge armene mot himmelen og lovet Gud, lenge: – Tenk, nå har jeg bedt i 40 år! Ingen av mine barn er blitt vunnet ennå, men takk at jeg nå endelig får oppleve at det kommer noen som kan forkynne oss evangeliet!»

– Han var da blitt en gammel mann, nesten døv og blind, og jeg måtte rope det til ham: Det er kommet en misjonær hit som spør om vi kjenner evangeliet.

Det er Joel Vera som forteller om sin far, Marcelino. Han hadde fått et nytestamente på spansk i sin ungdom, under et besøk til «storbyen», Potosi. I flere år samlet han familien til andakt i hjemmet, og han bad stadig om at det måtte komme noen til Tinguipaya for å forklare Guds ord nærmere for dem.

(Det er Marcelino og hans kone som er avbildet på framsiden av bladet denne gangen. Bildet er tatt utenfor huset deres i 1983.)

Under siste besøk til Bolivia nå i februar fortalte Joel meg hva som skjedde den dagen for snart 40 år siden. Detaljene om det som hendte har vært ukjente for meg til nå. Da undertegnede kom til Tinguipaya første gangen i 1983, ble det meg fortalt hva Marcelino hadde sagt da bilen med den første misjonæren kom: «Kommer dere nå, endelig!» Jeg har derfor trodd at det var Marcelino som satt der på «plazaen» den dagen. Men nå

viser det seg at det var sønnen, Joel.

– Jeg var jo bare en ungdom da, forteller Joel videre. Plutselig kommer en jeep kjørende ned de bratte hårnålssvingene og ned til landsbyen vår. Den stanser like ved der jeg sitter på en benk midt på den åpne plassen i sentrum, og ut stiger en utlending som spør: «Kjenner dere evangeliet? Er det noen her som tror på Jesus?»

– Du får komme med meg, svarte jeg. Jeg bor rett her i nærheten, og jeg har en far som vil sette pris på at du har kommet.

«Møtet mellom far og den første misjonæren kommer jeg aldri til å glemme», fortsetter Joel, mens han ser på meg – lenge. «Jeg er den yngste av seks søsken. Da dette hendte, trodde ingen av oss på Jesus. Men far ba ofte for oss. Han hadde ikke mye kunnskap om denne *veien* han heller, men han ba mye. Etter hvert som synet sviktet, måtte vi sønnene lese høyt for ham».

Det ble mange møter i hjemmet til Marcelino. Som ny misjonær den gangen, husker jeg svært godt en møteuke som ble holdt i andre etasje. De hadde ikke bygd noe forsamlingshus ennå. Det var mye folk samlet. Vi satt på noen planker langs veggene, og på gulvet satt de tett i tett. Gulvet var av treplanker på ca. en tommes tykkelse. Stokkverket under var bare stukket rett inn i jordveggen, og det var langt mellom stokkene. Lufta var tykk,

og det kom stadig sivende noe røyk opp fra ovnen i underetasjen. Gulvet gynget når noen flyttet på seg. Jeg var svært redd for at gulvet skulle svikte slik at vi ramlet ned alle sammen. Men jeg husker også stillheten når Ordet ble forkynt – og sangen. Joel var allerede da flink til å spille på mandolin, så det var han som ledet allsang. Vekkelsen var kommet til dette hjemmet, til landsbyen og bygdene rundt. Marcelino fikk ikke oppleve at alle sønnene og døtrene tok imot Jesus før han døde, men han gledet seg over at Joel kom på bibelskole. Senere ble Joel en av elevene ved det første kullet på seminaret i Arequipa, Peru. Vi har kjent hverandre siden de første møtene i Tinguipaya og holdt kontakt-en siden.

Jeg har skrevet om Joel tidligere i bladet. Siste gang var i nummer 1-2017. Da var han med som leder av bibelkurs-et vi hadde i slutten av oktober.

Joel kom på avstand fra Gud. Forretningslivet tok ham. Han drev internetcafé i byen Sucre, og lånte ut pc'er til universitetsstudenter i noen år. Samtidig drev kona, Graciela, en liten kolonialbutikk på et gatehjørne. I lengre tid var de borte fra møter og husandakten stilnet.

Da Reidar Heian var med til Tinguipaya i 2011, var det Joels eldste bror, Daniel, som ledet møtene. Daniel ba oss inderlig å huske på Joel den gangen, og be for ham at han måtte komme tilbake.

«Du, vet, sa Daniel, det var jeg som var familiens sorte får. Jeg klarte ikke

Joel Vera har en hilsen ved åpningen av det nye kontoret til «Såmannen» i Bolivia. Foto: Olav Gangås.

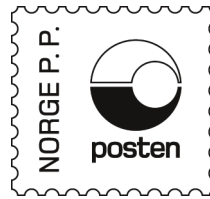
min fars kristendom og måtte 'rømme' til Argentina for å få 'fred'. Men snart møtte Jesus meg, og da først fikk jeg virkelig fred. Så kalte Gud meg til å reise hjem. Nå skulle jeg ønske at Joel kunne hjelpe meg med å lede alle 'lammene' her i området».

Daniel fikk bøttesvar. Joel kom tilbake til sin frelser, og ble leder for en quechuaforsamling som han besøker jevnlig.

Bare en uke før jeg kom ut til Bolivia nå denne siste gangen, døde Daniel plutselig, han ble 65 år gammel.

«Det skjedde så uventet, det gjelder å være rede», sier Joel ettertenksomt. «For meg er ringen sluttet nå», legger han til, «fra nå av må jeg bruke all min tid til å forkynne evangeliet. Det haster med å bringe Ordet ut til dem som ennå ikke har hørt».

L&E

Returadresse:
Lov og Evangelium
Elvedalsveien 175
3138 Andebu

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Kontor for «Såmannen» åpnet i Bolivia

Torsdag 23. februar åpnet Lekmannsmisjonen et leid kontor for arbeidet gjennom «Såmannen» i byen Sucre i Bolivia. Kontoret ligger sentralt plassert, bare et og et halvt kvartal fra «plazaen» (sentrum). Vår medarbeider, Gonzalo, med kona Carmen, og barna Natalia og Bernardo, var med på åpningen, sammen Graciela og Joel Vera og andre innbudte. Til sammen var vi 15 personer samlet.

Nå vil Gonzalo og Joel dele på å ha undervisning hver onsdag. I første omgang vil de ta kontakt med familie-medlemmer, tidligere medstudenter fra den tiden Gonzalo studerte til veterinær og Joel tok sin mastergrad i litteratur,

Gonzalo Ascarrunz presenterer de siste bøkene som «Såmannen» har gitt ut. Foto: Olav Gangås.

og nåværende universitetsstudenter.

Joel har også lovt å hjelpe oss med oversettelser til quechuaspråket, som er hans morsmål.

Gonzalo ivrer for at dette må bli et luthersk senter der studentene kan komme innom til samtale og få bøker som vi produserer. Han forteller at både Husandaktsboken av Rosenius og Luthers andaktsbok, «Bibelske skatter», har fått en god mottagelse allerede, sammen med de andre publikasjonene fra tidligere.

Det er vår bønn til Gud at dette kan bli et senter der Ordet om Jesus kan bli sådd gjennom litteratur og bibelstudium.

Ingar Gangås

Fra åpningen av det nye kontoret. Foto: Olav Gangås.